

Національний
банк України

Проект СПЛІТ і що він змінить у фінансовому секторі

Олена Онищук

Менеджер

Департамент стратегії та розвитку

Національний банк України

м. Черкаси, 28 лютого 2020 року

Що таке “Спліт”

Сьогодні є три фінансових регулятори - Національний банк, Нацкомісія з цінних паперів та фондового ринку та Нацкомфінпослуг. Після реалізації "спліту" залишиться два - Національний банк та Нацкомісія з цінних паперів та фондового ринку - які працюватимуть більш ефективно.

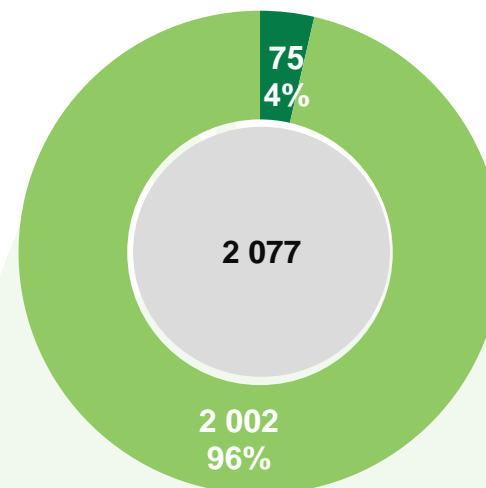
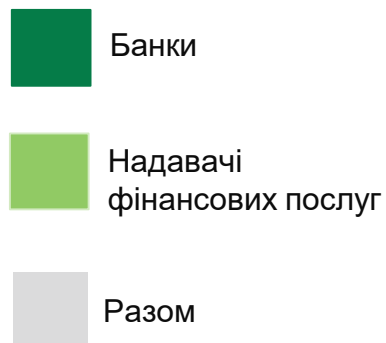
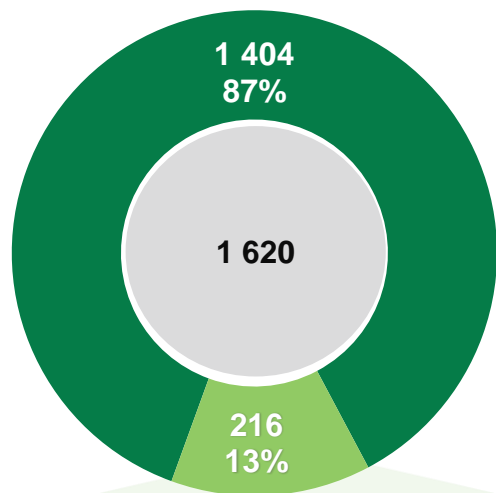
НБУ стане регулятором страхових, лізингових, факторингових компаній, кредитних спілок, ломбардів та інших фінансових компаній, а також бюро кредитних історій.

До повноважень НКЦПФР передається регулювання та нагляд за діяльністю недержавних пенсійних фондів, адміністраторів пенсійних фондів, а також фондів фінансування будівництва.

Огляд ринку фінансових послуг (окрім ринків капіталу) (1/1)

Розмір активів (30.09.2019 р.) млрд. грн.

Кількість установ (20.01.2020 р.)

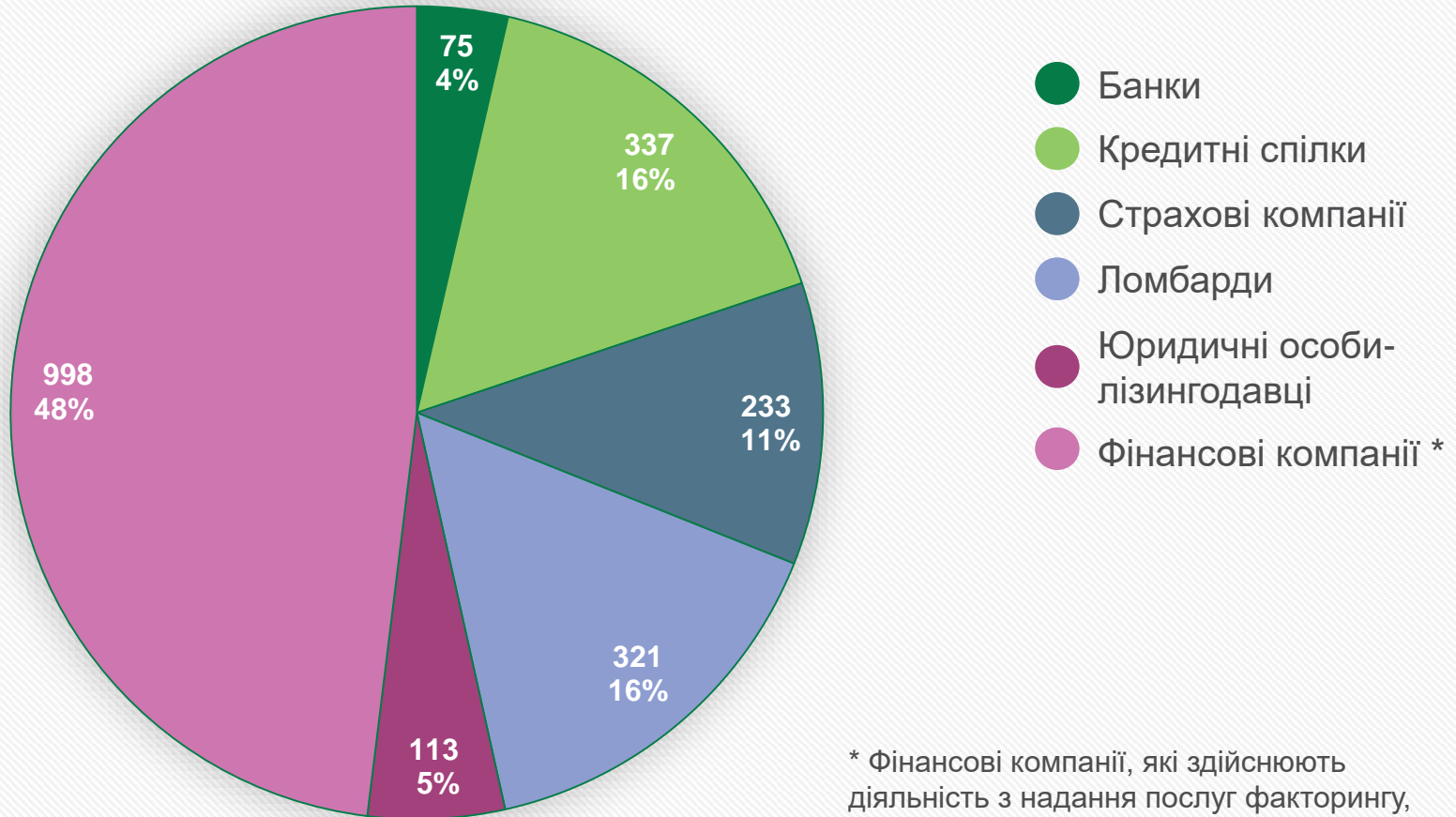

* Фінансові компанії, в т. ч. ломбарди, ФК-лізингодавці, факторингові компанії, компанії, що здійснюють переказ коштів, обмін валют, надання гарантій тощо

** Вартість діючих договорів фінансового лізингу

Огляд ринку фінансових послуг (окрім ринків капіталу) (1/2)

Кількість надавачів фінансових послуг у розрізі видів фінансових послуг
(кількість компаній та відсоток на ринку фінансових послуг)

* Фінансові компанії, які здійснюють діяльність з надання послуг факторингу, фінансового лізингу, обміну валют, переказу коштів, надання коштів у кредит, надання гарантій тощо

Небанківський фінансовий ринок має великий потенціал та відіграє важливу роль у фінансовій системі

Бачення нового регулювання НФУ (1/3)

Залучення коштів широкого загалу

Чітке визначення залучених (поворотних) коштів:

- ✓ Депозити, кредити (позики) як від фізичних, так і від юридичних осіб
  - ✓ Боргові цінні папери фінансових установ
  - ✓ Поворотна фінансова допомога
- АЛЕ можуть бути передбачені **ВИНЯТКИ**

Сегментація НФУ

- ✓ Кредитні установи (кредитні спілки та інші кредитні установи)
- ✓ Страхові компанії та посередники
- ✓ Інші фінансові установи

Поєднання фінансових послуг

- ✓ Розширення можливих видів діяльності для кредитних установ
- ✓ Види фінансових послуг мають відповідати бізнес-моделі компанії

Бачення нового регулювання НФУ (2/3)

Гнучкий підхід до ліцензування

Ключові новели:

- ✓ єдина процедура для доступу на ринок
- ✓ сутнісний підхід до оцінки ділової репутації, структури власності та джерел коштів для започаткування бізнесу, професійної прийнятності
- ✓ перевірка наявності початкового капіталу
- ✓ оцінка бізнес-плану
- ✓ оцінка системи корпоративного управління
- ✓ спрощені вимоги для отримання наступних ліцензій

Ризик-орієнтований пруденційний нагляд

Обов'язковість для:

- ✓ страхового сегменту,
  - ✓ сегменту кредитних спілок та інших кредитних установ
  - ✓ надавачів платіжних послуг
- Пропорційність регулювання

Подання звітності, перевірки та правозастосування

- ✓ Перегляд підходів до подання звітності
- ✓ Ризик-орієнтований підхід до інспектування
- ✓ Єдиний підхід до застосування заходів впливу для всіх сегментів

Бачення нового регулювання НФУ (3/3)

Корпоративне управління

Система обов'язкових та добровільних вимог
Пропорційний підхід: повна або спрощена моделі корпоративного управління

Ризик-орієнтована модель корпоративного управління
Зміна підходів щодо визначення вимог до ділової репутації для власників істотної участі та керівників компаній та кваліфікаційних вимог для керівників

Перегляд ролі та функцій наглядових рад, внутрішнього аудиту, комплаєнсу та управління ризиками

Запровадження стандартів ділової поведінки та етики

Ринкова поведінка та захист прав споживачів

Гармонізація регуляторних вимог відповідно до найкращих світових практик та директив ЄС

Робота з фінансовими установами з метою підвищення якості надання фінансових послуг, кваліфікації їх персоналу
Надання інформаційно-консультаційних роз'яснень для споживачів

Сприяння створенню установи фінансового омбудсмена
Впровадження ефективної системи компенсації для споживача та підвищення відповідальності фінансових установ за недобросовісну ринкову поведінку

Особливості нагляду за фінансовими установами

	Підвищений ризик			Неризикові
	Кредитні установи	Страхові компанії	Платіжні установи	Фінансові компанії
 Типи установ	<ul style="list-style-type: none"> • Банки • Кредитні спілки 	<ul style="list-style-type: none"> • Страхові компанії • Спеціалізовані перестраховики 	<ul style="list-style-type: none"> • Платіжні установи • установи електронних грошей 	<ul style="list-style-type: none"> • Ломбарди • Лізингові компанії • Фінансові компанії
 Пруденційний нагляд	✓	✓	✓	✗
Нагляд за ринковою поведінкою	✓	✓	✓	✓
 Інспектування	✓	✓	✓	За необхідності
Безвиїзний нагляд	✓	✓	✓	Основний фокус

Сегментація небанківських фінансових установ в новій системі регулювання та нагляду

Зона регулювання НБУ (у разі прийняття ПЗУ №2413а)

Зона регулювання НКЦПФР

Особливості пруденційного нагляду щодо організацій, які здійснюють кредитування, залежить від їх можливості залучати кошти від громадськості

Назва	 Кредитні установи	 Фінансові установи
Джерело кредитування	<p>Залучені та інші поворотні кошти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Депозити, кредити (позики): фіз. та юр. особи • Боргові цінні папери • Поворотна фінансова допомога (крім акціонерів (учасників)) 	<p>Власний капітал та інші не віднесені до залучених кошти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кредити банків та фінансових установ • Депозити, кредити (позики) від акціонерів (учасників) • Субординований борг
Типи установ	<ul style="list-style-type: none"> • Банки • Кредитні спілки • Інші кредитні установи 	<ul style="list-style-type: none"> • Ломбарди • Фінансові компанії
Основні нормативи капіталу, ліквідності та ризику у відповідності до CRD IV, CRR	<ul style="list-style-type: none"> • Мінімальний регулятивний капітал (РК) – 5 млн. Євро¹⁾ • Достатність РК - $\geq 8\%$ • Кредитний ризик на 1 контрагента - $\leq 25\%$ • Миттєва ліквідність - $\geq 60\%$ 	Вимоги відсутні ²⁾
Пруденційний нагляд	✓	✗
Нагляд за ринковою поведінкою	✓	✓

1) До КС вимоги CRD IV, CRR не застосовуються

2) В директивах ЄС вимоги до мінімального капіталу відсутні, країна-член ЄС може встановлювати власні вимоги

Бачення майбутньої архітектури законодавства

Закон України “Про фінансові послуги та діяльність з надання фінансових послуг”

Закон України “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки”

Закон України “Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків”

НКЦПФР

Закон України “Про банки та банківську діяльність”

Закон України “Про кредитні спілки”

Закон України “Про Національний банк України”

Закон України “Про страхування”

Закон України “Про фінансові компанії”

Закон України “Про платіжні послуги”

НБУ

Цілі нового регулювання ринку НФУ

**Сталий
розвиток
ринку НФУ**

Створення рівних умов діяльності на ринку НФУ

Залучення нових гравців та додаткових інвестицій компаніями, що працюють на ринку

**Безпека і
надійність
НФУ та
фінансової
системи**

Підвищення рівня безпеки та надійності окремих НФУ

Пом'якшення системних ризиків та мінімізація загроз фінансовій стабільності

**Підвищення
довіри
споживачів та
інвесторів**

Усунення недобросовісних практик поведінки на ринку

Ефективний та системний захист прав споживачів

**Виконання
міжнародних
зобов'язань
України**

Адаптація до законодавства ЄС

Запровадження міжнародних стандартів у сфері нагляду та протидії відмиванню коштів

Стратегічні напрями та цілі розвитку фінансового сектору України до 2025 року

Проект Спліт є першим етапом розбудови та розвитку ефективної моделі регулювання та нагляду ринків НФУ

Основні принципи впровадження проекту

1

«М'ЯКИЙ» ПЕРЕХІД

- Безболісний та непомітний перехідний період для НФУ
- Забезпечення безперервності процесів функціонування НФУ
- Забезпечення адаптаційного періоду для учасників НФУ (протягом 1 року)

2

ВНУТРІШНЯ ТА МІЖНАРОДНА ЕКСПЕРТИЗА

- Державна підтримка та міжнародна експертна допомога
- Комплексний план дій та підготовчі роботи
- Організація структури та налаштування процесів
- Контроль виконання етапів впровадження процесів

4

РОЗВИТОК ТА ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ

- Стратегія розвитку фінансового сектору
- Впровадження єдиних правил гри на фінансовому ринку
- Захист прав споживачів
- Впровадження найкращих міжнародних практик та стандартів ЄС у законодавство України

5

ВІДКРИТІСТЬ, ПРОЗОРИСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЙ

- Співпраця та комунікація з представниками НФУ
- Підтримка та супроводження процесів регулювання та нагляду
- Публічне обговорення концепцій розвитку та змін
- Врахування думки експертів та стейкхолдерів щодо необхідності внесення змін у процеси

3

ІНСТИТУЦІЙНА ПАМ'ЯТЬ

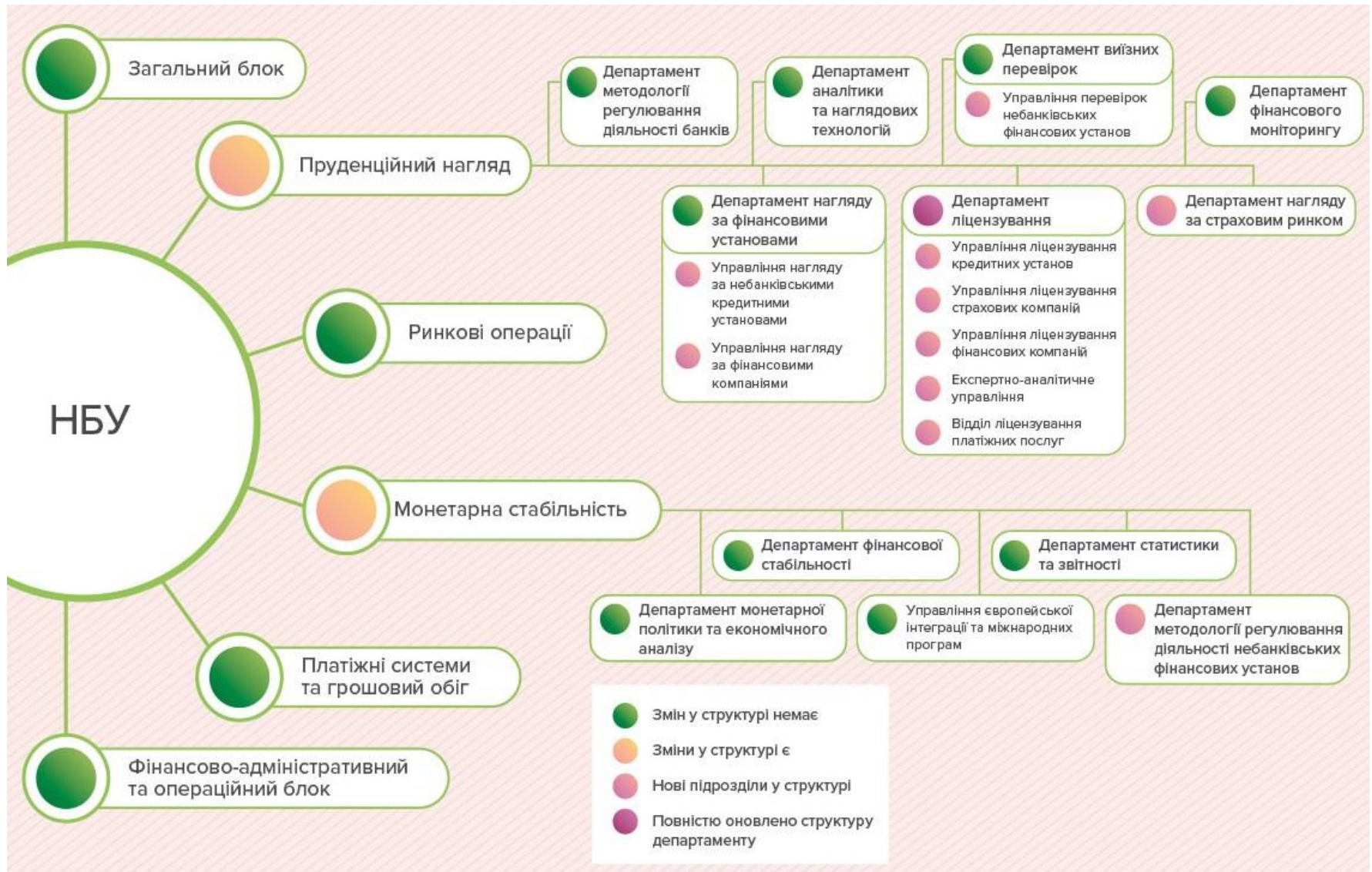
- Збереження інституційної пам'яті НКФП
- Ключові працівники мають продовжити вести процеси

Впровадження проекту Спліт забезпечить вдосконалення діючих та впровадження нових інструментів регуляторної діяльності, відповідність процесів міжнародним стандартам, підвищення якості регуляторної функції у сфері НФУ

Внутрішня трансформація Національного банку

Що вже зроблено та в процесі виконання

Меморандум про взаємодію та співпрацю Міжвідомча РГ

Обмін досвідом та вивчення процесів в НКФП

Підготовчі роботи, тестування подання звітності

План заходів перехідного періоду

Організація та створення нового функціоналу, процесів в НБУ

Організація та створення нових робочих місць
Персонал

Розробка ПЗУ Про фінансові послуги

Розробка ПЗУ Про страхування
Про Кредитні спілки

Комунікація з ринком НФУ
Створено РГ

Що дасть нове регулювання фінансовому ринку?

Зростання рівня проникнення фінансових послуг

Ризик – орієнтований підхід до нагляду

Довіра споживачів до фінансових послуг

Ринкове конкурентоспроможне середовище

Зростання частки в активах фінансового сектору та у ВВП

Джерела коштів для ведення бізнесу

Чітка та прозора структура власності

Запровадження регулювання відповідно до законодавства ЄС

Покращення звітності та розкриття інформації

Усунення схем податкової оптимізації

! Небанківські фінансові установи мають стати ефективним елементом фінансової екосистеми держави та сприяти її макроекономічній стабільності

Співпраця регулятора та ринку – запорука успіху країни !

Сторінка проєкту спліт на сайті НБУ та форма запиту про спліт
за цим посиланням <https://bank.gov.ua/supervision/split>